

Az utolsó garabonciás

Egy mostoha sorsú novella elé

Krúdy Gyula mintegy kétezer-ötszáz novellát írt pályafutása négy évtizede alatt. Ezek java része újra meg újra megjelent gyűjteményes köteteiben. Számos olyan elbeszélése akad azonban, amelyik álmát alussza egy-egy régi újság porladó lapjain. Olyan nehéz sorsú, mint az itt újra közölt novella, talán nincs még egy. Bármely válogatás állandó darabja lehetett volna, mégis mindenünnen kimaradt az első megjelenése óta eltelt több mint hetven év során. (Még a Krúdy-életművet alaposan feldolgozó, Gedényi-féle bibliográfia sem tud a létezéséről.)

A mellőzés oka, hogy a novella a Kosztolányi Dezső szerkesztette *Vérző Magyarország* című antológiában látott nyomdafestéket 1921-ben. Ebben a harmadfélszáz oldalas, Magyar írók Magyarország területéért alcímet viselő kötetben Babits Mihály, Tóth Árpád, Gárdonyi Géza, Karinthy Frigyes és literatúránk többi jelese vallott arról, miként élte meg Trianon sebét, erkölcsi és lelki drámáját. Ez lett a Krúdy-novella „bűne”, ezért tűnt el majdnem örökre az író munkásságából.

Szörényi László irodalomtörténészé az érdem: elsőként hívta föl a figyelmet létezésére (2000, 1989 november) az elmúlt negyven év szöveggondozási cenzúrázásait, csalásait, kihagyásait összegezõ tanulmányában. Most végre eldönthetik az olvasók, vajon tényleg a kézbesíthetetlen levelet hordozó vándorló postás történetétõl kellett-e féltetni a magyar közönség történelmi tudatát.

□

Kelecsényi László